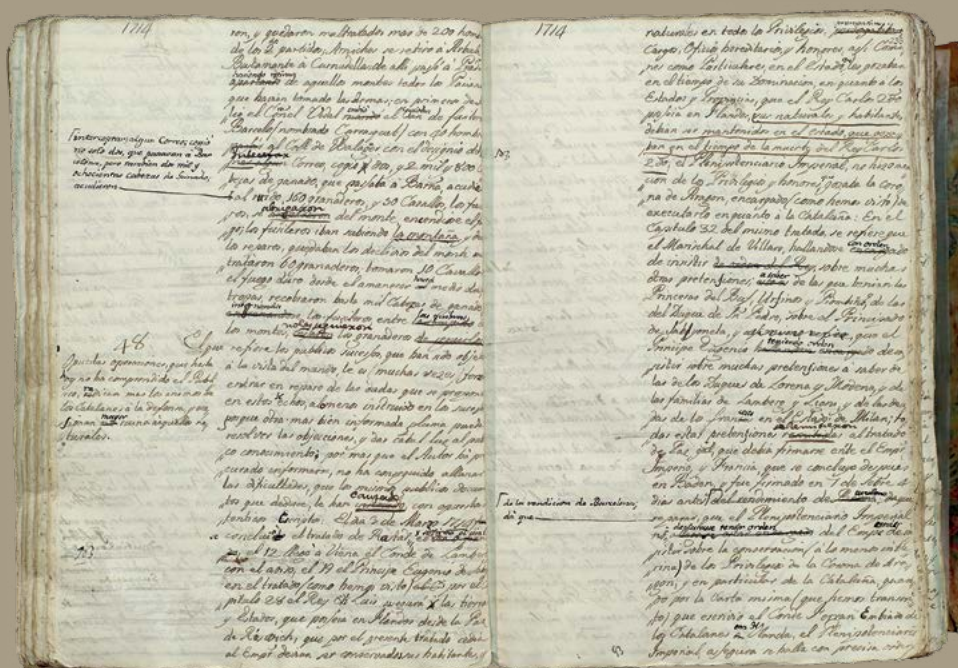

Les Narraciones Históricas

Amb les *Narraciones Históricas* desde el año 1700 hasta el año 1725..., Castellví és convertí en la memòria viva de la guerra. Les va escriure en castellà, perquè ho féu des de Viena i anaven adreçades al gran públic. El seu objectiu era del tot clar: impedir que els guanyadors de la conflagració tergiversessin la història.

JOSEP MARIA PORTA I BALANYÀ. Director de l'Arxiu Comarcal de la Conca de Barberà

L'obra és una de les fonts més importants, més ben documentada i que ofereix la informació més àmplia sobre els esdeveniments de la Guerra de Successió. A més, es tracta d'un text del tot indispensable i de referència per a conèixer i entendre un dels moments més decisius d'aquells anys tan crucials de la història de Catalunya. Alhora que, des d'una òptica eminentment austriacista, però no mancada d'objectivitat ni d'equanimitat, constitueix un testimoni viu i directe dels esdeveniments de la guerra i del clima repressiu dels anys posteriors. També és molt vàlida per a la compressió de l'exili i, malgrat el títol, inclou nombroses informacions fins a la fi de la dècada de 1740, moltes de les quals utilitzen documentació de primera mà. A més, seguint aquest criteri d'objectivitat, quan convé no s'està de criticar la fiabilitat de les fonts, la gestió imperial i les contradiccions internes i les fractures del bàndol austriacista.

Les *Narraciones* no les va redactar seguint un ordre estrictament cronològic i en va fer diverses versions, una de les quals va ser transcrita, o la va fer transcriure Salvador Sanpere i Miquel. De tota manera, qui va posar a l'abast dels estudiosos la versió definitiva, i per vergonya de Catalunya, va ser la Fundació Francisco Elías de Tejada y Erasmo Pèrcopo de Madrid, la qual ha anat a cura de Josep M. Mundet i Gifre i José M. Alsina Roca, que n'han fet un treball del tot rigorós. Ha estat editada en quatre volums, publicats entre 1997 i 2002.

Tenint en compte l'època en què va ser escrita, metodològicament, és ben nodrida de les vivències directes del seu autor; inclou el testimoni d'altres personatges que va conèixer (fa història oral); va intercanviar una copiosa correspondència, fins i tot amb les persones que seguien a l'interior de Catalunya (destaquem les cartes amb Rafael

LES NARRACIONES HISTÓRICAS

Reproducció d'algunes pàgines del manuscrit original de les *Narraciones Históricas* de Francesc de Castellví, que es conserva a l'Arxiu Estatal, Österreichisches Staatsarchiv, de Viena (Àustria)

En aquesta pàgina: Family, Court and State Archive; HS 344 W fol. 92v-93r

Casanova); també va fer ús de cròniques i memòries; va accedir a la immensa majoria d'arxius privats i públics de l'exili, i va tenir una gran preocupació per emprar bibliografia (catalana, espanyola, francesa i italiana).

És deutora de les obres de Jeroni Pujades i de Narcís Feliu de la Penya. El text és narratiu, construït en forma d'annals, amb una distribució en capítols per anys i amb un text introductori sobre la història de Catalunya, a l'estil de la magna tesi de Pierre Vilar. A més, al final de capítol, el text es complementa amb la transcripció íntegra de documents originals, molts dels quals ja s'han perdut, i amb extensos llistats de persones per tal de deixar constància de qui va intervenir en cada moment en la trama històrica que ens narra.

En definitiva, les *Narraciones* són un autèntic tresor escrites des de la catalanitat, amb una immersió i implicació absoluta en l'època i amb la recopilació de tot el publicat fins aleshores. Sense l'obra de Castellví, la història de Catalunya seria diferent. És un historiador que volia deixar constància de tot allò que va viure i de la mateixa història de la nació, la seva nació gairebé mil·lenària, la qual, en un sentit polític, havia desaparegut (*el fin de la Nación Catalana*).

Castellví va ser un home del tot compromès amb els seus ideals i amb el seu país, amb tots els mitjans que va tenir al seu abast: primer amb la implicació en la lluita armada i, quan aquesta ja no va ser possible, refent la història de la guerra, amb una dedicació absoluta, per tal de deixar constància per a la memòria col·lectiva del coratge dels catalans del seu temps.

Si més no, a la pregunta *¿Que es España?*, Castellví hi remarca, una visió que és de plena actualitat política. Amb una clara voluntat eminentment pedagògica, se'ns mostra totalment partidari del caràcter plurinacional d'Espanya, tot atorgant a aquest concepte un sentit fonamentalment geogràfic i genuïnament constitucionalista (amb una concepció de la monarquia composta). Altrament insisteix en la unitat lingüística de Catalunya, València i les illes Balears, malgrat la diversitat dels seus components.

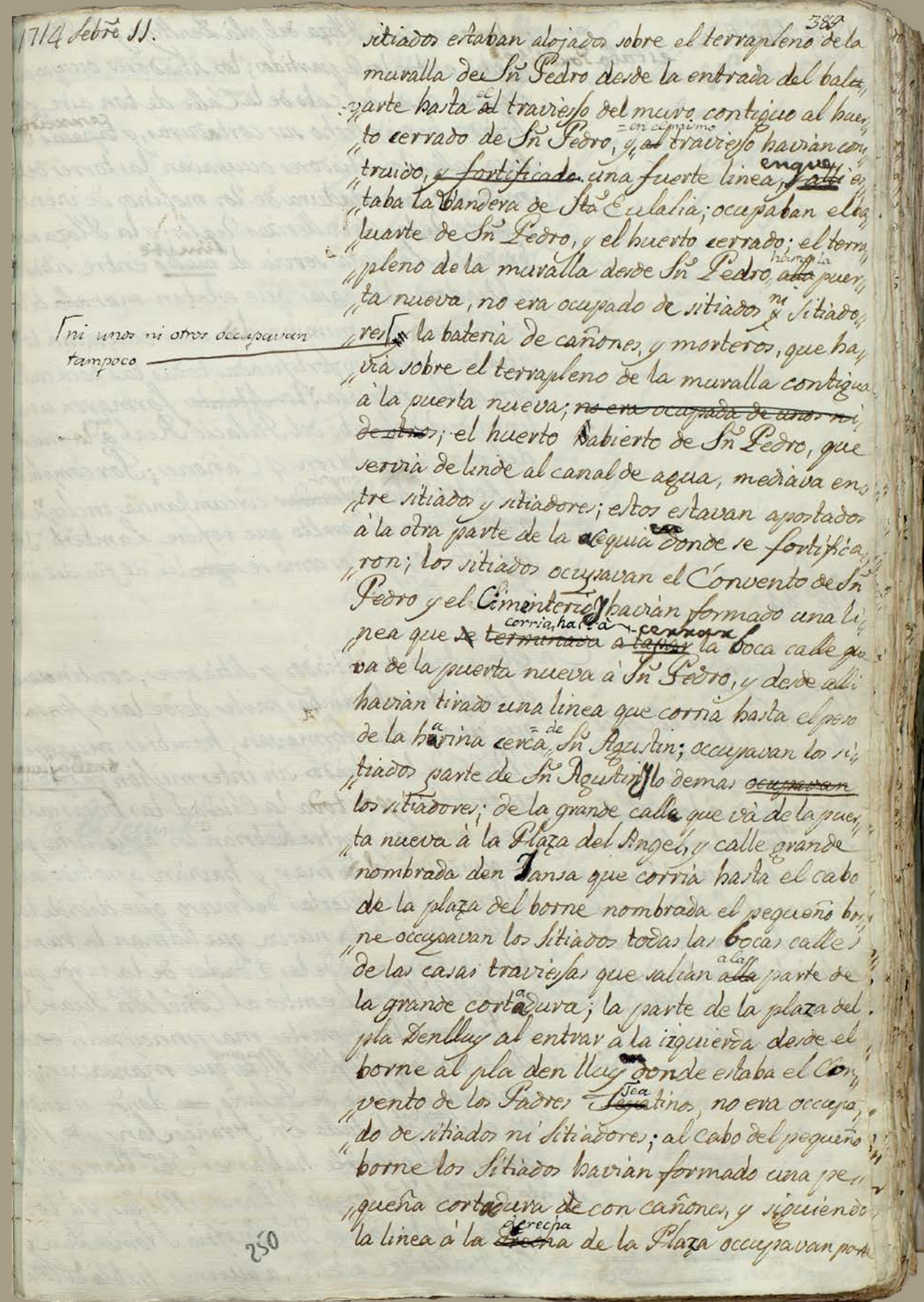
Amb aquesta claredat en el concepte d'Espanya, Francesc de Castellví se'ns avança 300 anys a un tema del tot controvertit que, malauradament, segueix essent de rabiosa actualitat; sobretot en aquests moments, quan l'Espanya perenne jacobina i d'un exacerbament nacionalisme castellà exloent, remou

tots els poders, inclòs el quart poder i tot l'aparell legislatiu constitucional, davant del dret a decidir i de les reivindicacions nacionals catalanes.

I a la pregunta esmentada sobre *¿Que es España?*, ens respon: *He advertido (...) que muchos que son considerados instruidos en la historia, reciben notorias equivocaciones respeto a la España y no pocos crehen que los reynos y provincias que contiene la España (a la excepción del reyno de Portugal) tienen un mismo idioma, las mismas leyes, exsempciones, costumbres y los mismos traxes (...). Eran estas naciones, en el continente de la España, distintas en leyes, costumbres, trajes y idiomas. En leyes como es de ver en sus particulares estatutos; en costumbres y trajes, lo advertirá el que viajare; en idiomas, son distintos, esto es portugués, vizcaíno, cathalan, castellano o aragonés, que es el mismo idioma, que se nombra lengua castellana (...). Asimismo los aragoneses, cathalanes y valencianos no son todos unos: aunque estas tres naciones, de muy atrassados siglos, están unidas y jamás entre si tuvieron guerras, como las uvo entre leoneses, castellanos y gallegos. Del que se manifiesta que aunque todas las naciones que ay en el continente de la España se nombran con la voz común de españoles, son muy diferentes en genios, inclinaciones, leyes, costumbres, trajes y lenguaje.*

I, més concretament, sobre Catalunya i la Corona d'Aragó va voler deixar molt clar que: *En toda la España no hay provincia ni reyno tan poblado, ni más útil por la inclinación de sus naturales al trabajo (...). Finalmente Aragón, Cathaluña, Valencia, Mallorca, Menorca y Ivisia tienen poblaciones 2526 y un gran número de alcarias. Todos estos señoríos que componen la Corona de Aragón en los límites de la España, juntos no necesitan de mendigar a ningún otro estado y reino quanto es necesario a la vida humana (...).*

Així doncs, les *Narraciones Históricas* de Castellví han esdevingut la base del canvi historiogràfic; però, també han estat de plena actualitat en aquest any del Tricentenari. A més, han constituït igualment el substrat documental indispensable per a la realització d'alguns audiovisuals i per a la trama de novel·les d'èxit recent, com són: *Objectes perduts a Nova Barcelona* de Xavier Carreras (2011), en la qual des de Bràfim un mestre esguerrat, Guillem Alegret, recorda les seves experiències de la Guerra del Francès i les de 80 anys enrere de Francesc de Castellví en el seu exili a Viena i al Banat; *Lliures o morts* de Jaume Clotet i David de Montserrat (2012), amb la biografia novel·lada d'Ermengol Amill, i, sobretot, *Victus* d'Albert Sánchez Piñol (2012 i 2013), amb les aventures de Martí Zuviria. ■

LES NARRACIONES HISTÓRICAS
Una de les pàgines manuscrites, del dia 11 de setembre de 1714, de les *Narraciones Históricas* de Francesc de Castellví, que es conserven a l'Arxiu Estatal, Österreichisches Staatsarchiv, de Viena (Àustria) Family, Court and State Archive: HS 344 W fol. 249v-250r